

Eriks skatter

Erik Bengtzboe, Skattebetalarnas chefekonom, guidar dig rätt i skattedjungeln.

SKATTEN SOM PÅVERKAR VILJAN ATT ARBETA

VAD?

→ **DELTAGANDESKATTEN** är den tröskel-effekt som avgör hur lönsamt det är, eller inte är, att gå från att inte arbeta till att arbeta. För de flesta av oss framstår det som orimligt att det inte alltid skulle löna sig mer att

arbeta än att leva på bidrag. Men precis som marginalsatser påverkar människors vilja att jobba en timme extra, vilket kallas för den intensiva marginalen, påverkar även marginalsatser människor som går

från bidrag eller a-kassa till arbete, vilket kallas för den extensiva marginalen. Deltagandeskatten är ett mått på den extensiva marginalen. Tyvärr är marginaleffekten på att gå till arbete högre än de flesta tror.

D E L T A G A N D E

2

HUR?

→ **DELTAGANDESKATTEN** svarar på frågan hur stor del av den värdeökning som uppstår då någon går från att inte arbeta till att arbeta som tillfaller staten genom höjda skatteintäkter respektive den enskilde genom ökade marginaler. Eller enklare uttryckt – hur mycket får jag behålla själv och hur mycket går i skatt.

Hur hög deltagandeskatten är avgörs dels av ersättningens omfattning, dels av skatternas nivå. Höga skatter medför ju direkt att man behåller en mindre andel av det värde man skapar genom sitt arbete. Det innebär en hög deltagandeskatt och därmed en högre tröskel in på arbetsmarknaden. Generösa ersättningar från a-kassan, sjukförsäkringen eller från försörjningsstöd bidrar även det till en hög marginaleffekt då den alternativa intäkten istället för att arbeta är hög.

Baserat på en ersättningsnivå i a-kassan på 80 procent motsvarar en lön på 24 000 kronor i månaden före skatt arbetslöshetsersättning från a-kassan på 19 200 kronor per månad. Den som lämnar a-kassan för att i stället börja jobba för en lön på 24 000 kronor höjer sin inkomst efter skatt (baserat på riksgenomsnitt av kommunalskatten) med drygt 5 100 kronor. Samtidigt uppstår då flera kostnader som är förknippade med att arbeta, så som pendlingskostnader och högre omkostnader för exempelvis kläder och mat. Inte minst påverkas ens fritid av all den tid som går till arbete.

Samtidigt skapas stora värden för det gemensamma. Det offentliga kostnader minskar med de ersättningar som inte längre betalas ut, och intäkterna ökar med högre skatteintäkter. Totalt skapas ett samhällsvärde

på drygt 31 500 kronor i vårt exempel ovan, men där alltså bara 5 100 kronor tillfaller personen som börjar arbeta. Därtill betalar man moms och andra konsumtionsskatter för de pengar man tjänar. Totalt innebär det en deltagandeskatt på nära 90 procent för den som går från arbetslöshetsersättning till arbete i Sverige. Motsvarande siffror för att gå från sjukskrivning eller försörjningsstöd till arbete är även de över 80 procent. Som jämförelse kan det konstateras att deltagandeskatten i OECD i snitt ligger på cirka 60 procent.

Även för den med högre ingångslön förblir deltagandeskatten hög. Att gå från arbetslöshetsersättning på taknivå till en lön på 40 000 kronor per månad har en deltagandeskatt på 70 procent.

3

VARFÖR?

→ **DELTAGANDESKATTEN** påverkar viljan och möjligheten för människor att gå från bidrag till arbete och är därför viktigt att ta hänsyn till när man utformar skatter och arbetsmarknadsregler. Vill man att det ska bli enklare att gå från bidrag till arbete behöver skatte- och bidragsförändringar minska deltagandeskatten. Under alliansregeringen infördes jobb-skatteavdragen som kraftigt reducerade deltagandeskatten. Nuvarande regering föreslår nu åtgärder för att minska deltagandeskatten för den som går från försörjningsstöd till arbete genom att utöka det som kallas för jobbstimulansen. Det handlar om att försörjningsstödet fasas ut när man börjar arbeta i stället för att det, som i dag, räknas av en krona försörjningsstöd för en krona lön. Samtidigt görs regelverket i a-kassan generösare efter coronakrisen, vilket i stället ökar deltagandeskatten.

Höjda bidrag till dem som har det svårt ställt gör det ofta mindre lönsamt att arbeta.

4

PROBLEM

→ **MED HÖGA** deltagandeskatter blir det mindre lönsamt att gå från bidrag till arbete. Marginaleffekterna på låga inkomster har effekter på sysselsättning eftersom det påverkar incitamenten att börja arbeta. Således påverkas arbetslösheten, skatteintäkterna och därmed skattetrycket.

Deltagandeskatter och sysselsättningseffekter skapar ofta problem för politiken. Höjda bidrag till många som ofta har det svårt ställt gör det allt för ofta mindre lönsamt att arbeta. Även illa utformade skattesänkningar kan ha effekten att de höjer deltagandeskatten.

S K A T T ?

